

Vänsterpartiet Regionplan 2020-2022

Vänsterpartiets utgångspunkter

- Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv på all politik

Samhället innehåller en rad orättvisor och ojämlika maktförhållanden. Ett aktivt antidiskrimineringsarbete främjar mångfalden och utvecklingen av demokratin.

- En välfungerande offentlig sektor

Jämtlands län och Region Jämtland Härjedalen behöver en välfungerande offentlig sektor utan skattesänkningar, avgiftshöjningar, privatisering och nedskärningar, och som kan slå vakt om medborgerliga fri- och rättigheter och motverka sociala orättvisor. Den gemensamma välfärden behöver stärkas för att säkra en rättvis resursfördelning. En välskött offentlig sektor är också en förutsättning för de privata företagens tillväxt och utveckling.

- Förebyggande folkhälsoarbete

Att förebygga ohälsa ger stora besparingar både i resurser och mänskligt lidande. En god hälsa är en förutsättning för att kunna leva ett fritt och oberoende liv. Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet.

- Bättre samverkan mellan regionen och kommunerna

Medborgarnytta och samhällsnytta ska stå i centrum, inte privata eller andra vinstintressen. Samverkan mellan regionen och kommunerna måste förbättras för att sätta människan i centrum.

- Personalen regionens viktigaste resurs

Regionen och kommunerna måste vara föredömen som arbetsgivare. Det innebär en bra arbetsmiljö, jämställda löner, tillsvidareanställningar, arbetstidsförkortning och att heltid ska vara norm. Anställdas möjlighet att kunna påverka verksamhetens utveckling, arbetstider, scheman och organisation behöver förbättras.

Nationell påverkan på regional hälso- och sjukvård

Ett samhälle för alla – inte bara för några få

Vänsterpartiets mål:

- att statens finansiering av regioner och kommuner ska öka
- att vården ska finansieras via landstingsskatt och statsbidrag, inte genom avgifter
- att det ska vara möjligt att ge riktade statliga stöd utanför utjämningsystemet till utflyttningskommuner och landsbygd
- att utjämningsgraden i kommunala skatteutjämningsystemet stärks så att kommuner och landsting ges jämlika förutsättningar
- att en höjning av landstingsskatten med 1 krona genomförs
- att en hälsoekonom kopplas till regionens ekonomiska arbete så att satsningar på förebyggande och rehabiliterande insatser tydligt framgår

Vänsterpartiet vill skapa ett samhälle för alla, inte bara för de rikaste. Idag är skattesystemet till fördel för de rika vilket innebär att klyftorna mellan olika samhällsklasser och olika regioner växer. Sedan 90-talet har statsbidragen urholkats och inte "räknats upp" vilket har tvingat regioner till nedskärningar och snäva ekonomiska ramar, välfärden blir därmed succesivt kraftigt underfinansierad. Kostnaden för Sveriges välfärd har förts över från stat till region och kommuner, med höjda lokala skatter som följd, vilket innebär att ojämlikheten mellan olika regioner ökar kraftigt.

Varje år kommer nya diagnostiska metoder, medicinska behandlingar som är botande eller symtomlindrande. Tyvärr finns stora skillnader i diagnostiska metoder och behandlingar mellan regionerna som innebär att utfallet av exempelvis en sjukdom eller en förlossning är beroende av var i landet man bor. För att följa med i sjukvårdens förebyggande och medicinska utveckling samt implementering av nya metoder behöver regionen mer resurser.

Vi i Vänsterpartiet vill att alla kommuner och regioner ska ha jämlika förutsättningar att erbjuda kvalitetssäkrade välfärdstjänster och service, därför behöver politiken garantera en rättvis skattepolitik. Av de tio rikaste kommunerna i Sverige finns åtta i Stockholms län och de tio fattigaste ligger samtliga på landsbygden. Vänsterpartiet kräver att statsbidragen höjs för att säkerställa en trygg och jämlik vård i hela landet. Vänsterpartiet vill också öka skatteintäkterna framförallt på stora förmögenheter, arv, höga inkomster och inte minst på bolagsskatten.

För närvarande råder generell resursbrist i hela landet, men bristerna skiljer sig markant mellan olika kommuner och olika regioner. De ekonomiska villkoren är inte jämlik, skillnaden mellan fattiga och rika kommuner och regioner har ökat och fortsätter att öka om inte åtgärder vidtas. Ett större ekonomiskt ansvarstagande på nationell nivå behövs för att minska de växande klyftorna. Vänsterpartiet kräver höjda och värdesäkrade statsbidrag och ett rättvisare skatteutjämningsystem. Kommuner och regioner i Sverige måste ges jämlika, stabila och pålitliga ekonomiska förutsättningar för att planera och implementera god vård.

För Region Jämtland Härjedalen är den ekonomiska situationen mycket ansträngd, vilket är välkänt för samtliga partier och även för medborgarna i regionen. Den ansträngda ekonomin drabbar personalen som har oacceptabelt högt arbetstempo och successivt sämre arbetsscheman. Att påverka arbetet är en förutsättning för en god arbetsmiljö. Det är också välkänt att små möjligheter att kontrollera sitt arbete tillsammans med höga krav ökar risken för en mängd sjukdomar allt från hjärtinfarkt till muskelbesvär och utbrändhet/depression. Dessutom ökar risken för felbehandling och komplikationer vilket drabbar den enskilde patienten och regionens ekonomi. Vänsterpartiet vill påpeka att det inte finns några möjligheter till ytterligare utbudsbegränsningar eller nedskärningar i antalet personal i regionens verksamheter för hälso- och sjukvård.

Vänsterpartiet arbetar målmedvetet för att regeringen ska förbättra och utjämna kommuner och regioners ekonomiska förutsättningar. Vänsterpartiet i regionen föreslår också en skattehöjning med 1 krona.

Behovsstyrd hälso- och sjukvård utan vinstintressen

Vänsterpartiets mål:

- att stoppa privata bolags vinstuttag i vården, överskottet ska återinvesteras i verksamheten,
- att mer resurser tillförs primärvården,
- att genomföra försök med kvällsöppna hälsocentraler.

Vården ska betalas solidariskt via skatter och fördelas efter behov. En solidarisk välfärd, utan privata vinster och riskkapitalbolag, där människan står i centrum är Vänsterpartiets mål. Därför ska privata företag med vinstintresset som det främsta målet inte tillåtas att etablera sig inom ramen för svensk hälso- och sjukvård. Ekonomiska resurser ska istället tilldelas regioner och kommuner som har störst behov.

Vid sjukdom och behov av vård ska samtliga medborgare, oberoende av ekonomiska resurser, vara trygg. Vården ska fördelas efter behov, inte efter vem som har privata sjukvårdsförsäkringar. Idag köper företag privata försäkringar till sina anställda vilket innebär att personer som står utanför arbetsmarknaden (unga, arbetslösa, pensionärer) riskerar att placeras sist i kön för exempelvis ortopediska ingrepp, hjärt-kärloperationer etc. Principen bör vara: störst behov ska gå först, vilket betyder att vården ska prioriteras i enlighet därefter.

I en tid när individen står före gruppen är det väsentligt att vi i Vänsterpartiet diskuterar solidaritet. Solidaritet inom hälso- och sjukvården innebär en omfördelning från den som arbetar och är frisk till den som är sjuk och i behov av vård och omsorg. Solidaritet är också att acceptera att vi varken föds lika eller har förmånen att utvecklas lika, ett förhållande som växlar över tid och som aldrig kan förutses. Däremot har vi alla rätt till bästa möjliga hälsa.

Vänsterpartiet motsätter sig marknadslösningar och privata försäkringar inom vård och omsorg. Privata vårdgivare kan tyckas vara bra på att möta samhällets efterfrågan av vård, men har gång efter annan visat att patienternas grundläggande vårdbehov kommer efter vinstintressena. I dagens Sverige är det människor med de största behoven och med minst sociala och ekonomiska resurser som missgynnas av det framväxande marknadssystemet inom vård och omsorg.

Demokratisera och utveckla personal- och facklig samverkan, patient- och de närståendes inflytande

Vänsterpartiets mål:

- att ha en demokratiskt styrd, skattefinansierad och i huvudsak offentligt driven hälso- och sjukvård,
- att patientens ställning och inflytande i den egna vården ska stärkas,
- att alla vårdverksamheter ska ha ett brukarråd och systematiskt utveckla ett samarbete med patient- och brukarorganisationer,
- att regionen ska bidra till god samverkan med de fackliga organisationerna som finns representerade inom regionens verksamheter.

En offentligt driven och demokratisk vård bör vara en målsättning istället för en vinstdriven privatiserad vård. En regionalt förankrad och demokratiskt styrd vård utan vinstintressen ger de bästa förutsättningarna för att:

- erbjuda vård till befolkningen i regionen utan skillnad mellan individer,
- hålla kostnaderna nere och avgifterna låga,
- fördela jämställd och jämlik vård efter behov oberoende av kön, etnicitet, socioekonomi och boendeort,
- erbjuda evidensbaserad och/eller beprövad vård med god kvalitet,
- säkerställa den utlovade vårdgarantin och tillgängligheten via 1177 och/eller fysisk kontakt.

Vården och omsorgen ska inriktas mot ett ökat patient- och personalinflytande med korta beslutsvägar, långtgående och tydliga delegeringar och former för verklig patient- och brukarpåverkan. En systematisk dialog med och ökat inflytande för olika patient- och brukarintressen ska vara en del av hälso- och sjukvårdens verksamhetsutveckling och är en väsentlig del i kvalitetssäkringsarbetet.

Bemanning, rekrytering, arbetsvillkor

Vänsterpartiets mål:

- att arbetstiden förkortas, målet är 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön,
- att regionen finansierar specialistutbildning för sjuksköterskor,
- att minska nyttjandet av bemanningsföretag för att bemanna sjukvården,
- att öka antalet allmän tjänster (AT) och specialisttjänster (ST),
- att sjukvårdspersonal som tar tjänst i bristyrken i glesbygd ska ges möjlighet att avskriva sina studielån,
- att medarbetarna gemensamt ansvarar för hur arbetet ska planeras, organiseras och genomföras utifrån nationella riktlinjer,
- att upprätthålla god samverkan med fackliga organisationer som finns representerade inom regionens verksamheter

Goda arbetsmiljöer skapas med stöd av erfarenhet och forskning. En god arbetsmiljö skapar dessutom förutsättningar för ett långt arbetsliv som minimerar arbetsrelaterad ohälsa. Att garantera kvalitetssäkrade generationsväxlingar där äldre medarbetare ges möjlighet att skola in yngre ger också goda förutsättningar till ett långt arbetsliv.

En annan förutsättning till ett hållbart arbetsliv är en bemanning av vårdgivande personal som står i proportion till verksamhetens mål och genomförande. Region Jämtland Härjedalen behöver planera bemanningen för att genomföra god kvalitetssäkrad vård och dessutom hantera variationer i verksamheten som inkluderar sjukdomsfall och ledigheter. En sådan planering skapar trygga arbetsplatser som ger förutsättningar för kontinuitet och utveckling för de anställda.

Med nuvarande utveckling av medborgarnas krav på den gemensamma välfärden kommer det att ställas andra krav på hälso- och sjukvården. För att upprätthålla en gemensam välfärd krävs införande av ny teknik och ändrade arbetssätt. Framtidens vård behöver ett större utbud av utbildad personal med olika kompetens. Även ett utökat antal vårdgivare inom vissa områden blir nödvändigt. En utmaning är att organisera en effektiv vård som bland annat innebär att "rätt person" gör "rätt sak", regionen behöver också utveckla teamarbetet inom flertalet specialitetsområden från akutsjukvård till primärvård.

Vänsterpartiet anser att konkurrenskraftiga löner, god arbetsmiljö, ökad personaltäthet, demokrati på arbetsplatsen, slopad karensdag och möjlighet till utveckling i arbetet är högst nödvändigt för god trivsel och hälsa bland de anställda. En sådan arbetsmiljö är också en förutsättning för att behålla personal och rekrytera ny. Alla medborgare ska erbjudas heltid och 6 timmars arbetsdag är framtidsvisionen. Vänsterpartiets målsättning är att regionens anställda ska ha stor frihet att gemensamt ansvara för hur arbetet ska organiseras och planeras. Med ökat personalinflytande och en demokratisering av arbetsplatserna skapas förutsättningar för hälsosamma arbetsplatser.

Regionen ska bidra till god samverkan med fackliga organisationer som finns representerade inom regionens verksamheter.

Skillnader i hälsa återspeglar klass- och könstillhörighet

För att varje medborgare vid ohälsa och sjukdom ska få rätt anpassad vård och behandling och ett gott bemötande fritt från fördomar krävs ökade kunskaper om hur genus, sociala villkor, funktionsvariation, etnicitet eller sexuell läggning påverkar livsvillkor och hälsa.

Utveckling av metoder för uppföljning och utvärdering av behandlingsåtgärder eller förebyggande åtgärder för att identifiera ojämlikheter och ojämställdheter i vård och omsorg är nödvändigt.

Utveckling av mätbara målsättningar, metodbeskrivningar för genomförande samt resultat av implementering av målsättningar för att kvalitetssäkra vård och behandling ska genomföras.

Hälsofrämjande, förebyggande arbete

Vänsterpartiets mål:

- att öka resurser för konkreta insatser för jämlik och jämställd vård,
- att stärka utbildningsinsatserna om klass- och könsskillnader i hälsa för all personal och politiker,
- att sätta tydliga mål och kräva systematisk uppföljning av målen,
- att hälsofrämjande och förebyggande undersökningar och behandlingar ska vara avgiftsfria,

- att regionen ska samla data om befolkningens hälsa genom återkommande erbjudanden om hälsoundersökning (jämför Västerbotten projektet) och fortsatt utveckla samarbetet med NTNU (HUNT) inom samma område,
- att en uppföljning av ett tidigare projekt om funktionsnedsatt hälsa genomförs i regionen,
- att hälsocentralernas möjligheter att arbeta förebyggande förstärks,
- att implementera minst en ungdomsmottagning i samtliga av regionens kommuner,
- att all statisk kopplad till hälsa, vård och behandling stratifieras på kön (rapporteras för kvinnor respektive män),
- att intensifiera arbetet för att synliggöra och motverka mäns våld mot kvinnor.

Vänsterpartiet lägger särskild vikt vid att arbeta för en jämställd och jämlik vård och hälsa. Bästa möjliga hälsa är en mänsklig rättighet och har en central plats i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Tyvärr är det välkänt att såväl hälsan som vården skiljer sig mellan kvinnor och män, fattiga och rika, mellan tätort och glesbygd, samt mellan i- och u-länder. Därför är det ur ett folkhälsoperspektiv och rättviseperspektiv viktigt att aktivt arbeta för en förbättrad jämlik god hälsa. Ett väl utvecklat folkhälsoarbete har visat sig minska ohälsa och sjukdom och ger därmed viktiga hälsoekonomiska vinster för individen och ekonomiska vinster för regionen (jämför Norsjöprojektet i Västerbotten, Karelenprojektet i Finland etc.).

Bästa möjliga hälsa är en fråga om samhällsplanering och ytterst en fråga om vilken sorts samhälle vi vill leva i. Hälsan avgörs framför allt av våra livsvillkor, klass- och könstillhörighet. Sambanden mellan sociala problem och ohälsa är kända och väldokumenterade. Diskriminering och fördomar påverkar hälsan negativt. Den som har en funktionsnedsättning, en annan sexuell läggning än hetero eller en annan etnisk bakgrund än svensk löper större risk att drabbas av ohälsa. Generellt lever kvinnor längre än män men har oftare hälsoproblem medan män har en förhöjd dödsrisk som anses vara orsakat av ett större riskbeteende. Barn och ungdomars psykiska ohälsa ökar och mäns våld mot kvinnor. Det skapar ohälsa, lidande och stora samhällsekonomiska kostnader.

Ur ett folkhälsoperspektiv är klasssamhällets konsekvenser mycket tydliga. Inom vissa sjukdomsområden förbättras hälsan, medan inom andra försämras den. Det bör dock påpekas att trots att medellivslängden generellt ökar i Sverige, finns det stora skillnader som tillskrivs socioekonomiska förhållanden. Fattiga med tungt kroppsarbete eller arbetslöshet har betydligt kortare medellivslängd.

I dagens väl utvecklade samhälle finns en ökad ojämlikhet i barn och ungas hälsa, välmående och livsförutsättningar. Ojämlikheten anses till stor del bero på en ojämlik uppväxt som relateras till socioekonomiska förutsättningar där rika drar vinstlotten. Eftersom levnadsvanor grundläggs i tidig ålder måste ett ojämlikt samhällssystem mötas med offentliga jämlika satsningar och en solidarisk gemensam välfärd. En jämlik och jämställd hälsa kräver en jämnare inkomstfördelning, en förbättring av dåliga arbetsmiljöer och en förstärkning av människors inflytande i arbetsliv och vardagsliv, där män och kvinnor hjälps åt med hem och barn på lika villkor. Människors kunskap om och tillgång till en aktiv fritid som omfattar kultur, närhet till grönområden och möjlighet till fysisk aktivitet behöver förbättras. Även kunskap om kostens betydelse för hälsan behöver belysas redan i tidig ålder och oberoende av socioekonomiska förutsättningar. Kortare arbetstid, en rimlig pensionsålder och en pension

som innebär en acceptabel levnadsstandard är också av vikt för hälsan. I Sverige ska alla ha ekonomisk trygghet efter avslutat arbetsliv, vid sjukdom, skada och arbetslöshet.

Folkhälsa bygger på generell välfärd

Vänsterpartiets mål:

- att regionens sjukvårdsorganisation är drivande i ett förebyggande och främjande folkhälsoarbete,
- att regionen initierar samarbete med aktörer och forskare i området folkhälsovetenskap,
- att regionen tar ansvar för kunskapsuppbyggnad som omfattar att samla, utveckla och sprida kunskaper och bra metoder för ökad hälsa och folkhälsa,
- att resurserna till regionens folkhälsoarbete ska öka.

Folkhälsoarbete brukar vanligen delas in i främjande av hälsa och förebyggande av fysisk och psykisk ohälsa. Främjande av hälsa upprätthålls med hjälp av en god generell välfärd som omfattar skola och skolhälsovård, barnomsorg, socialnämnd och infrastruktur etc. Ett hälsofrämjande arbete omfattar exempelvis hälsouppllysning om kost och motion liksom en aktiv politik mot droger. Hälsofrämjandearbete omfattar även all form av diskriminering, mobbning och våld bland barn, ungdomar och vuxna. Att strategiskt arbeta med hälsofrämjande åtgärder stärker hälsan och sänker dramatiskt kostnaderna för sjukskrivning, vård, behandling och rättsvärdande myndigheter. Tillsammans med kommuner har Region Jämtland Härjedalen ett viktigt ansvar för att främja befolkningens hälsa oberoende av ålder, kön och etnicitet.

Ett förebyggande folkhälsoarbete genomförs av exempelvis skolhälsovård, primärvård, akutsjukvård, företagshälsovård som samtliga mer eller mindre har till uppgift att 1) minska risken för att ohälsa uppkommer exv. vaccination (primär prevention), 2) minska risken att sjukdom återkommer exv. återkommande stroke (sekundär prevention) och 3) minska risken att komplikationer uppstår i samband med sjukdom och vård exv. rehabiliterande åtgärder (tertiär prevention). Region Jämtland Härjedalen har ett ytterst ansvar för ett väl fungerande kvalitetssäkrat förebyggande folkhälsoarbete på samtliga nivåer.

Hälso- och sjukvården i samverkan

Ett brett samarbete med kommuner, privata arbetsgivare och olika organisationer är nödvändigt för att uppnå god hälsa och ett gott folkhälsoarbete med inriktning hälsofrämjande och förebyggande åtgärder.

Vänsterpartiets mål:

- att de psykosociala resurserna inom primärvården förstärks,
- att ungdomsmottagning ska finnas i varje kommun,
- att ungdomspsykiatrisk mottagning ska få ökade resurser,
- att kommuner och region i samverkan ökar arbetet med gemensamma lösningar och gemensam finansiering för att förebygga psykisk stress och ohälsa hos barn och ungdom,
- att kommuner och region tillsammans avsätter medel till utökning av arbetet med socialpsykiatriskt team för barn och ungdom med psykisk ohälsa och mobila vårdteam inom psykiatri och äldreomsorg och rehabilitering,
- att familjecentralerna säkras och att verksamheten ges möjlighet att utvecklas.

Det ska vara lätt att få kontakt med sjukvården och dessutom är rätt vård med rätt kompetens en medborgerlig rättighet. Sjukvårdsrådgivningen och den lokala hälsocentralen är den första länken i vårdkedjan. En stor andel vårdande åtgärder genomförs av hälsocentralen men om hälsocentralens kompetens inte räcker till remitteras man vidare till specialistvård.

Målsättningen är att sjukvården ska finnas så nära människorna som möjligt. För att den enskilda individen ska vara i centrum (personcentrerad vård) är det viktigt att utveckla samverkan mellan regionens primärvård (som utgörs av sjukvårdsrådgivning, hälsocentraler och distriktssköterskemottagningar), kommunernas hemsjukvård, äldreomsorg, skolhälsovård, företagsvård och den specialiserade vården. Specialistsjukvård finns inte alltid i Region Jämtland Härjedalen och det är därför viktigt att samverka med närliggande regioner och med närmaste regionsjukhus.

Det förändrade sjukdomsläget med allt fler psykologiska och sociala orsaker till ohälsa bland barn, vuxna och äldre gör det nödvändigt att bedriva en vård som är tvärprofessionell och genomförs i en samverkan, så kallat teamarbete. Att utveckla tvärprofessionella vårdteam i olika kontext är nödvändigt för att förebygga och vårda komplexa behov av psykologisk och social karaktär i olika åldersgrupper. Därför behövs bättre kunskap och träning i teamarbetet framför allt inom primärvård, psykiatriska vård och rehabilitering. För att tidiga insatser ska vara möjliga i hela länet behöver regionen stödja utveckling av teamarbete. Forskning och även beprövad erfarenhet har visat att teamarbete i olika miljöer förbättrar utfallet av vårdinsatser (Gustavsbergs hälsocentral, Teamarbete vid akuta incidenser, etc.), vilket minskar lidandet för den enskilde och minskar kostnader för vårdens utövare.

Vänsterpartiet vill se ett utvecklat digitalt samarbete mellan primärvård och specialiserad vård och förbättrade vägar genom vården för patienten. Att i större utsträckning men vid rätt tillfälle använda digitalisering, kan både korta vårdtider, spara resor och minska besvär och lidande för patienten. Digitala möten mellan vårdtagare och vårdgivare bör ske med omsorg och eftertanke

Akutsjukvård

Att inge trygghet för personal och patienter är en viktig uppgift för hälso- och sjukvården. Trygghet att kunna känna sig säkra på att när behov av hjälp uppstår finns resurs och kompetensen. God trygghet uppnås om alla delar i sjukvården och akutsjukvården fungerar och finns tillgängliga. Tillgång till välutrustade helikopter och ambulanser samt kompetens i form av akutvårdsteam är nödvändigt för att påbörja vårdinsatser på plats och under transport vilket är avgörande för utfallet och för att invånarna ska känna trygghet

Gränsöverskridande samverkan i akutsjukvården är viktigt, både inom den egna organisationen och kommunerna och mot andra regioner och Norge. Exempelvis har sjukvården och universitetet i Trondheim en väl utvecklad simuleringsenhet för akutvårdsteam. Sådana enheter är viktiga för träning av akuta händelser vilket har visat sig förbättra utfallet vid akuta sjukdomar eller incidenter. En annan viktig insats är I Väntan På Ambulans (IVPA).

Den specialiserade, centraliserade vården

Vänsterpartiets mål:

- att slå vakt om Region Jämtland Härjedalens samarbete inom regionen och med Norra sjukvårdsregionen,
- att försvara en hög ambition av tillgång till specialistvård på länets sjukhus.

I Sverige finns en lagstiftning om lika vård till alla, därmed ska regionens befolkning ha tillgång till jämlik specialistvård som befolkningen i övriga landet. Vården kan utföras på Östersunds sjukhus eller när så krävs på något annat specialistsjukhus eller specialistenhet i landet. För att få tillgång till högspecialiserad vård, behandling, utbildning och forskning Region Jämtland Härjedalen samarbetar med Norrlands Regionförbund, som består av de fyra nordligaste regionerna. Högspecialiserad sjukvård är beroende av ett tillräckligt stort patientunderlag för att garantera såväl ekonomiska resurser som tillräcklig kompetens.

Region Jämtland Härjedalen har bara ett sjukhus förlagt i Östersund. Att lokalt ansvara för hög kompetens på så många områden som möjligt är av stor vikt, men stora avstånd och ett litet befolkningsunderlag gör regionen sårbar avseende ekonomi och kompetensförsörjning. Rekrytering och kompetensutveckling är kritiska områden. Ambitioner ska vara höga för att erbjuda medborgarna ett stort utbud av vård med god kvalitet, men regionen är och kommer att vara beroende av ett gott samarbete inom och utanför sjukvårdsregionen för att garantera specialistsjukvård som kräver hög kompetens och väl utvecklad teknologi.

Läkemedel

Vänsterpartiets mål:

- att regionen ska ha ett aktivt arbete när det gäller läkemedelsuppföljningar och läkemedelsutbyten,
- att ändringar av medicinering görs i nära dialog med patient och/eller anhöriga,
- att det nationella högkostnadsskyddet återställs till 2012 års nivå 900 kronor per år,
- att regionen aktivt arbetar med insamling av gamla och överblivna läkemedel,
- att regionen ska ha en hög miljöprofil i samband med läkemedelshantering på alla nivåer,
- att regionen ska ha höga miljö- och sociala krav vid upphandling.

Läkemedel är en väsentlig del av sjukvårdens behandlingsmetoder. Läkemedel är också en grund till många biverkningar och förgiftningstillstånd. Bland vissa grupper i Sverige och inte minst i regionen förekommer en överutskrivning av läkemedel, därför behöver läkare i regionen noggrant utvärdera läkemedelsbehandling och skriva ut läkemedel i samverkan med patient och anhöriga. Läkemedel har också en negativ inverkan på miljön, inte minst drabbas sjöar och grundvattnet. Många läkemedel produceras i Indien men också andra länder med låga löner och undermålig arbetsmiljö är ofta undermålig och utsläpp till mark och vatten höga. Det finns många skäl att arbeta med uppföljning och krav i läkemedelshandel.

Patienter och närstående

Vänsterpartiets mål:

- att vidta kunskapshöjande insatser för patienter och närstående så som till till exempel smärtskolor, artrosskolor och sömnskola,

- att öka samarbete och dialog med berörda intresseföreningar och brukarorganisationer,
- att öka inflytande för patienter och närstående,
- att anställa en strateg med sakkunskap i funktionshinderfrågor,
- att anställa en strateg med sakkunskap i frågor som rör homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner (hbtq),
- att utöka tolkverksamhet och utbildning av tolkar,
- att skapa sammanhängande vårdkedjor med särskilt fokus på barn och äldre.

För Vänsterpartiet är det av särskild vikt att arbeta för minskad ojämlikhet och ojämställdhet i vården. En mängd forskning visar att män och kvinnor bemöts och behandlas olika även då det saknas grund, vilket riskerar att öka den ojämlika hälsan. Människor med funktionsnedsättning och/eller annan etnisk bakgrund har dokumenterat större svårigheter att få vård och behandling efter behov. Dåligt bemötande utifrån fördomar och okunskap hos enskild vårdpersonal finns fortfarande och regionen behöver en målmedveten plan för att förbättra kunskapen om andra kulturer och inte minst om funktionsnedsättningar och dess konsekvenser. Trots att psykisk ohälsa ökar i vissa grupper är den psykiatriska vården fortfarande inte utbyggda i den omfattning som behövs, vilket även omfattar missbruksvården.

Barn och äldre är prioriterade grupper för Vänsterpartiet. För effektiva flöden i vården krävs fokus på barn och äldre då det ofta krävs större insatser i livets början och slut. Det är också kostnadseffektiva grupper att arbeta förebyggande med.

Utöver underfinansiering finns brister i regionens organisation som återspeglar sig i okunskap om vilka strukturer som utvecklar som upprätthåller ojämställdhet och ojämlikhet. Regionen behöver därför anstränga sig för att förbättra samverkan mellan olika aktörer.

Hjälpmedel

Vänsterpartiets mål:

- att tillgången till fritidshjälpmedel ska öka,
- att avgifter successivt sänks eller helt tas bort
- att det görs en genomlysning i länet av den samlade effekten av avgifter och merkostnader,
- att ett högkostnadsskydd för hjälpmedel införs,
- att tillgången till kommunikations- och kognitionsstödjande hjälpmedel ska öka,
- att samarbetet mellan kommuner och region förbättras,
- att kunskapsnivån hos stödjande personal, kommunalt och regionalt, om hjälpmedlens funktion och betydelse höjs.

För individer med funktionsnedsättningar är god tillgång till billiga och bra hjälpmedel är A och O. I länet (kommuner och region) finns en gemensam organisation för inköp och hantering av hjälpmedel och ett gemensamt dokument med förskrivningsriktlinjer. Det är bra. Men det finns områden som oroar och områden som väsentligt behöver förbättras. Livet måste innehålla mycket mer än att klara de vardagliga grundbestyren, om man ska kunna leva på jämlik nivå som andra.

En växande grupp människor är helt beroende av hjälpmedel som stödjer kommunikation och kognition för att få ett fungerande liv. Det gäller de många med olika typer av intellektuell eller

neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Förskrivningen behöver öka och personal få bättre kunskap om hjälpmedlens funktion.

Merkostnaderna som den enskilde har för sitt funktionshinder är ett annat område som oroar starkt. Det handlar både om avgifter och om andra extra kostnader. Det är särskilt bekymmersamt då gruppen i sin helhet har betydligt sämre ekonomi än genomsnittssvensken. Mycket av detta kan endast förbättras genom nationellt beslutade åtgärder. Vänsterpartiet kräver en nationell genomlysning av samtliga högkostnadsskydd i landet och deras effekter på de enskildas ekonomi. Avgifterna har ökat genom åren och högkostnadsskydd har tillkommit som ett sätt att dämpa effekten för dem med de största behoven, men den samlade effekten för den enskilde har blivit att allt fler lever på försörjningsstödsnivå och riskerar att bli kvar där hela livet.

Tillgänglighet – funktionsrätt

Vänsterpartiets mål:

- att regionen genomlyser tillgänglighetsbristerna i alla delar av den egna organisationen,
- att en plan tas för åtgärder som undanröjer hinder och säkerställer anpassad information,
- att färdtjänstens avgifter inte ska vara högre än ordinarie kollektivtrafik,

Att tillgängliggöra hela samhället, i alla delar, för människor med funktionsnedsättning är en fråga om mänskliga rättigheter och till fördel för hela samhället. Det är en viktig del i att skapa ett tryggt, jämnt, jämställt och rättvist samhälle.

Funktionsrätt handlar om att alla människor ska ha rätt att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Alla människor ska fullt ut kunna ta del av sina mänskliga rättigheter såsom de definieras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Människors lika värde är en grundläggande utgångspunkt, liksom att alla människor har kunskaper, förmågor och erfarenheter som är viktiga för samhället. Tillgänglighet och delaktighet är en fråga om att ge alla medborgare samma demokratiska rättigheter och möjligheter i samhället. Det är en samhällsekonomiskt lönsam investering på både kort och lång sikt. För personer med funktionsnedsättning finns en rad olika hinder i samhället som inskränker självbestämmandet och begränsar delaktigheten. Det vill Vänsterpartiet ändra på.

Att undanröja hinder för tillgänglighet och delaktighet är en investering som kommer många till del. Om man tillgängliggör för rullstolar så blir det också enklare för en lite ostadig äldre eller en förälder med barnvagn. Om man tillgängliggör för gravt synskadade så blir det också enklare för den som bara har lite nedsatt syn, miljön blir tryggare för barn, för den som har problem med yrsel eller den som har läs- och skrivproblem. Om man tillgängliggör för den som har en intellektuell funktionsnedsättning så hjälper man samtidigt många andra som av andra skäl har problem med text, språk, orientering eller tidsuppfattning. Det är helt enkelt så att om samhällsplaneringen i stort rättar sig efter dem som har svårast att klara sig utan hjälp så blir hela livet enklare för oss alla och fler skulle klara sig på egen hand.

Samhällskostnaderna för olyckor, psykiskt lidande på grund av isolering, hjälpinsatser i hemtjänst och så vidare, skulle minska.

Tandvården – en del av närsjukvården

Vänsterpartiets mål:

- att den avgiftsfria barn- och ungdomstandvården ska byggas ut ytterligare och gälla till och med 25 års ålder,
- att tandvård ska ha ett högkostnadsskydd om högst 2 000 kronor per år.

Vänsterpartiets mål är att tänderna ska ses som en del av kroppen och att tandvård jämföras med övrig sjukvård. Förebyggande och hälsofrämjande insatser, särskilt för barn och ungdom, är av avgörande betydelse för god tandhälsa.

Region Jämtland Härjedalen bedriver folktandvård på olika platser i regionen. För en glesbygdsregion är det viktigt att regionen har ett ansvar för främjande av god tandvård, förbyggande av tandlossning, karies, etc. samt behandling av redan uppkomna sjukdomar i munhålan. Frisktandvård, även kallad abonnemangstandvård, är ett bra komplement under tiden fram till en tandvårdsförsäkring som ingår i sjukvårdssystemet implementeras.

Vänsterpartiets prioriterade mål för regiongruppen

Vänsterpartiets mål:

- att mer resurser ska tillföras den palliativa vården,
- att primärvården tillförs mer resurser,
- att så kallad avståndsoberoendeteknik används i större utsträckning,
- att primärvården huvudsakligen drivs i offentlig regi,
- att primärvården bibehåller uppdraget som omfattar barn- och mödravård,
- att primärvården bibehåller psykosociala resurser,
- att primärvården upprättar kompetens för habilitering och rehabilitering,
- att sköterskemottagningen i primärvården är avgiftsfri,
- att avgifter ska hållas låga,
- att högkostnadsskyddet ska återställas till 2012 års nivå ,
- att planera för en avgiftsfri primärvård.
- att verksamheten "nättdoktorer" bedrivs av Region Jämtland Härjedalen.

Regional utveckling Jämtlands län

En jämställd och jämlik Region Jämtland Härjedalen för alla

Vänsterpartiets mål:

- att stärk företagsformer där de anställda äger eller på annat sätt har direkt inflytande över verksamheten,
- att regionala tillväxtmedel med klimat- och miljömässig hållbarhet ska fördelas jämställt mellan kvinnor och män,
- att regionen ska underlätta för en kommande generationsväxling i företagen.

Vänsterpartiet i Region Jämtland Härjedalen har som målsättning att man ska kunna bo och leva i hela regionen, därför är regional utveckling viktigt, vilket innebär att demokrati, folkbildning och kultur kontinuerligt utvecklas för att anpassas till samhällets utveckling.

En positiv utveckling av landsbygden förutsätter en aktiv och långsiktig regionalpolitik som garanterar service och infrastruktur i hela regionen. Regionens politiker har ansvar för det regionala utvecklingsarbetet vilket kan handla om infrastruktur och verksamheter för transporter, kommunikation, samhällsservice, vård, utbildning, kultur, företagande och civilsamhälle samt integration, föreningsbidrag och internationellt arbete etc. Att utveckla och förstärka samtliga områden förbättrar förutsättningarna för befintliga och nya företag i länet. Utvecklingsarbetet måste göras i nära samverkan med aktörer som kommuner, näringsliv, utbildningsanordnare och föreningsliv. En förutsättning för att lyckas är ett ömsesidigt förtroende mellan regionen, befolkningen och aktörerna. För att utveckla och bibehålla förtroendet är det nödvändigt att Region Jämtland Härjedalen arbetar långsiktigt med miljö- och klimatfrågor, infrastruktur, kollektivtrafik och transporter, folkhögskolor och andra utbildningsinsatser, kulturen samt med planering och genomförande av hälso- och sjukvården.

Att skapa arbeten åt alla är avgörande för utveckling i regionen, det innebär också att det är högst väsentligt att hejda den pågående urbaniseringen. Likaså är en stabil offentlig sektor med god kvalitet en nödvändighet för att skapa trygghet och locka människor att flytta till regionen. Offentlig sektor ansvarar för majoriteten av de välfärdstjänster som medborgarna är beroende av. Genom offentlig sektor kan resurser omfördelas för att därmed ge jämlika villkor för skola, vård och omsorg. Den offentliga sektorn ger också försörjning till ett stort antal människor, vilket har betydelse för konsumtion av privat tjänste- och varuproduktion.

Ett mer rättvist skatteutjämningsystem är en viktig fråga för Vänsterpartiet. Små företag och universiteten i norra Sverige har tillsammans stor potential för att i forsknings- och utvecklingsprojekt utveckla nya tekniker och produkter t ex inom jord-, skogs- och vattenbruk. För att lyckas är det väsentligt att utveckla samarbeten mellan universitet, offentlig sektor och näringsliv. Ett gott samarbete kräver att regionens forsknings och utvecklingsenhet (FoU) aktivt tar tillvara på projektidéer och tillhandahåller möjlighet att samla data för att i slutändan ta del av forskningsresultat som kan omsättas i produktion och skapa fler arbetstillfällen. Vidare behövs tillgången på investerings- och utvecklingskapital förbättras, särskilt i de allra tidigaste stadierna av ett företagsbygge.

För att utveckla samarbeten mellan olika aktörer anser Vänsterpartiet att näringslivsstödet i länet och kommunernas näringslivskontor ska samlas på ett ställe i samverkan med Almi Företagspartner AB. Forskning och utveckling behöver utvecklas i samarbete över läns- och riksgränser. En regional utvecklingsfond bör bildas, till exempel av medel från en vattenkrafts- och vindkraftsåterbäring.

Infrastruktur

Vänsterpartiets mål:

- att gruvbrytning i alunskiffer i Storsjöbygden, Jämtlands län, förbjuds,
- att gods- och persontransporter framförallt ska ske via järnväg,

- att statens anslag till regional infrastruktur ökar,
- att ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnaden fortsätter,
- att staten ansvarar för riks- och länsvägar samt för vägnätet på landsbygden,
- att standarden på grusvägar förbättras,
- att staten ansvarar för underhåll av järnvägar för att därmed skapa en fungerande järnvägstrafik,
- att staten ansvarar för att hela länet har tillgång till bredband med hög hastighet till en rimlig kostnad.

Region Jämtland Härjedalen har investerat i alternativ energiproduktion vilket vi i Vänsterpartiet bedömer som goda investeringar. För att uppnå målen om en fossilfri framtid krävs ytterligare åtgärder, exempelvis behöver vind, biogas, sol, geotermisk energi och andra hållbara energikällor utvecklas. Regionen har goda förutsättningar för både småskalig och storskalig hållbar energiproduktion och teknikutveckling som skapar arbetstillfällen och en grund för företagande och utbildningsinsatser. Strukturfondsmedel kan bidra till att utveckla hållbar energiproduktion och energibesparande teknik.

Jämtkraft AB bör i större utsträckning ses som en resurs för energiförbrukning i regionen, vilket bland annat innebär att regionens utveckling bör stå i fokus vid företagets framtida investeringar. Det innebär också att företagets vinster inte ska gå till allmänt budgetstöd i Östersunds kommun.

Jämtland och Härjedalen har en fantastisk natur som är viktig för jordbruket och turismen. I Storsjöbygden i Jämtlands län finns också en av världens största fyndigheter av uran och vanadin. I nuläget är framförallt vanadin väldigt eftertraktat vilket skapar intressekonflikter mellan länets befolkning och internationella gruvföretag. Vanadin är den viktigaste komponenten i elbatterier och används i datorer och annan teknik. Problemet är att det inte går att bryta vanadin utan att också bryta uran. Storsjöbygden består av alunskiffer som är oerhört riskabelt att bryta då det innehåller flera vattenlösliga tungmetaller. Gruvbrytning i alunskiffer är mer riskabelt än annan gruvbrytning och bör därför förbjudas. Vänsterpartiet vill förbjuda gruvbrytning i alunskiffer.

En välfungerande infrastruktur behövs för att regionen ska utvecklas. Vänsterpartiet vill att så mycket som möjligt av gods- och persontransport ska ske via järnväg. Där det inte finns järnväg behöver mer pengar skjutas till för en hållbar standard på vägnätet. Såväl nationellt som regionalt kämpar Vänsterpartiet för ökade anslag till infrastruktur. De statliga stöden för jord- och skogsbruk måste öka när beskattningen för tunga fordon ökar. Infrastruktur för transport och internet är viktiga förutsättningar för en levande landsbygd.

Spårbunden trafik är också viktig för den enskilde individen. Inlandsbanan fyller en viktig funktion, inte bara som godskorridor i inlandet, utan också som pendeltåg mellan orter och inte minst för besöksnäringen. Spårförbättrande åtgärder och på sikt även elektrifiering ökar efterfrågan av Inlandsbanans miljövänliga gods- och persontransporter. Även Mittbanan mellan Trondheim och Sundsvall behöver rustas upp. Elektrifiering av järnvägen och brobygget över Stora Helvetet mellan Storlien och norska gränsen pågår och skapar möjligheter för snabbt och miljöeffektivt resande mellan Trondheim, Östersund och vidare österut mot kusten. Elektrifiering av Meråkerbanan behöver återupptas.

För att skapa trygghet för den enskilde och möjligheter att utveckla företagande på små orter behöver hela länet ha tillgång till välfungerande bredband och mobiltelefoninät till rimlig kostnad. Idag nedmonteras det fungerande kopparnätet innan det finns fungerande mobilnät att tillgå. Stora delar av landet består av landsbygd som drabbas av nedmontering av den fasta telefonin, invånarna i områdena upplever otrygghet och rädsla eftersom kontakten med omvärlden ofta är helt avbruten. Post- och telestyrelsens ansvarar för att hela Sverige har tillgång till telefoni, men trots att det finns en laglig rätt till fungerande teleföbindelse har utbyggnaden bromsat in på landsbygden.

Den fortsatt minskande befolkningen i stora delar av länet ställer allt större krav på nya sätt att leverera kommersiell och offentlig service. Digitala lösningar kommer att bli allt viktigare och därför är utbyggnaden av bredband en mycket viktig strategisk fråga. Utbyggnaden av bredband går fort i länet, men Vänsterpartiet i regionen bedömer att det ändå är svårt att nå upp till de högt ställda målen i den nationella bredbandsstrategin. Fortsatt ekonomiskt stöd till bredbandsutbyggnaden är därför nödvändigt.

Tillgänglig och miljöanpassad kollektivtrafik

Vänsterpartiets mål:

- att färdtjänst för barn och ungdomar ska vara avgiftsfri,
- att kollektivtrafik ska finnas till och från alla länets centralorter över dagen,
- att kollektivtrafiken ska drivas i egen regi,
- att kollektivtrafiken byggs ut så att den blir ett alternativ för fler resenärer,
- att kollektivtrafik på längre sikt ska vara avgiftsfri för alla.

En välfungerande, utbyggd, klimatsmart, tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik är en förutsättning för att ställa om till ett hållbart samhälle. Persontransporterna med bil står för en stor del av länets koldioxidutsläpp. Biltrafik orsakar även buller, hälsofarliga utsläpp såsom partiklar och kväveoxider liksom trängsel. För att minska på utsläppen behöver fler utnyttja den kollektiva trafiken via järnväg och bussar. Vårt mål är att all kollektivtrafik inom Östersunds tätort ska drivas med el-bussar, samt att alla länsbussar ska gå på förnyelsebara bränslen. Samhället ska byggas så att fotgängare, cyklister och kollektivtrafik går före biltrafiken där detta är rimliga alternativ. Resenärerna ska ha möjlighet att välja ett miljövänligt alternativ. Vänsterpartiet vill göra transportsystemet mer rättvist och jämställt. Idag använder kvinnor kollektivtrafiken i högre grad än män. En utbyggd kollektivtrafik gynnar därför kvinnor, ungdomar, äldre, personer med funktionsnedsättning och låginkomsttagare. För att öka tillgängligheten är det av stor vikt att tidtabeller finns kvar i pappersformat. Länets invånare ska kunna besöka sin centralort eller Östersund för ärenden och ta sig hem samma dag.

För att öka invånarnas möjlighet att åka kollektivt behöver tillgänglighet och utbud på landsbygden utvecklas och förbättras, linjesträckningar behöver ses över och turtätheten öka på många platser i länet. Flexibla trafiklösningar som till exempel bättre samordning av tidtabeller mellan allmän och särskild kollektivtrafik och pendlarparkeringar är ett sätt att förbättra tillgängligheten och utbudet. Inom de områden där reguljär kollektivtrafik inte är

möjlig är det viktigt att det finns alternativ, som exempelvis beställningstrafik eller så kallade byabussar. Ett gott utbud och tillgänglighet av kollektivtrafik är rättvist och jämlikt, för alla invånare med eller utan funktionsnedsättning, ung eller gammal, rik eller fattig. Målet är att kollektivtrafiken på sikt ska bli avgiftsfri för alla. Vi i Vänsterpartiet kräver att färdtjänst för barn och ungdomar är avgiftsfri, liksom kollektivtrafiken är för de barn och ungdomar som inte är i behov av färdtjänst.

För personalen inom Regionens kollektivtrafik vill Vänsterpartiet avskaffa delade turer så långt det är möjligt. Upphandling måste göras så att trafiken är driftsäker med goda villkor för förarna och övrig personal.

Vänsterpartiets målsättning är att regionen tillsammans med kommunerna tar över ansvaret för den regionala och lokala kollektivtrafiken för att underlätta effektiv trafikplanering och frigöra resurser till investeringar. En miljöanpassad kollektivtrafik ska drivas med förnyelsebar energi.

Utveckla landsbygden

Vänsterpartiets mål:

- att återföra skattemedel från vatten- och vindkraft till den lokala landsbygdsutvecklingen,
- att utveckla stöd och rådgivning till landsbygdens företag,
- att stödja lokal vidareförädling av skogens och jordbrukets produkter,
- att regionen upphandlar hållbara och närproducerade produkter med miljökrav och krav på arbetsvillkor som följer arbetslagstiftningen och djurskyddet,
- att regionen har ansvar för att länets medborgare har tillgång till samhällsservice.

Landsbygdsutveckling är en integrerad del av den regionala utvecklingen. Vänsterpartiet anser att alla länsbor, oavsett om man bor i staden, i mindre tätorter eller på landsbygden, ska ha rätt till goda livsvillkor. Ojämlighet vad gäller levnadsvillkor är i många delar av landet lika stora om man jämför kust och inland som södra och norra Sverige. Regionen ska bidra till förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo där man själv önskar. Stad och land har ett ömsesidigt beroende. En förutsättning för hållbar utveckling är en levande och produktiv landsbygd, som inte tär på jordens resurser. Det uppnås inte genom att marknaden får styra fritt. Regionen har många tillgångar, inte bara enbart mark och råvaror utan också natur- och kulturlandskap där det går att skapa attraktiva boendemiljöer. Regionen ska prioritera att utvecklingen av såväl stora som mindre företag på landsbygden genom till exempel stöd och rådgivning till landsbygdens företag. Det är viktigt både att stödja lokal vidareförädling av skogens och jordbrukets produkter och att möjliggöra utveckling av andra tjänster och företag. Utveckling av lokal, ekologisk livsmedelsproduktion kan minska transportbehovet samtidigt som konsumenterna får tillgång till mat av hög kvalitet. Länet står väl rustat inför en nödvändig utveckling av matproduktionen och jordbruket i Sverige. Post- och bankservice och dagligvaruhandel är av avgörande betydelse för en levande landsbygd som minskar risken för utflyttning, därför är det viktigt att all samhällsservice når hela regionen och inte endast centraliseras till tätorter. Det krävs också en ansvarsfull regering för en aktiv regionalpolitik som fördelar landets totala resurser på ett rättvist sätt.

De verksamheter som är lokaliserade i Ås och drivs av Torsta AB är viktiga resurser för länets landsbygdsutveckling. Ett fortsatt nära samarbete med Torsta AB för att utveckla utbildningar

inom gröna näringar på gymnasienivå och som uppdragsutbildningar för olika företag är viktiga satsningar. Ett gott samarbete behöver också bibehållas med Eldrimner, ett nationellt centrum för småskaligt mathantverk.

En hållbar besöksnäring

Vi i Vänsterpartiet har som målsättning att utveckla en hållbar besöksnäring och turism, som skapar arbetstillfällen i hela länet men även i andra delar av landet. Landsbygdsturismen drivs vanligen av mindre företag som skapar långsiktiga arbetstillfällen. Besöksnäringen behöver få stöd vid planering av markanvändning, skogsbruk och infrastruktur. För landsbygdsturismen är natur- och kulturlandskap de viktigaste resurserna.

Kultur för alla – inte bara för några få

Vänsterpartiets mål:

- att regionen ska uppmuntra kulturprojekt som syftar till att aktivera barn och unga,
- att regionen försvarar konstnärlig frihet och yttrandefrihet,
- att regionen utvecklar kultur på recept i vården,
- att regionen stärker samisk kultur.

En fri och frispråkig kultur är en viktig grund för demokratin. Kulturen är till för alla, inte bara några få. Det ska vara lätt att utöva och uppleva kultur. Tanke- och yttrandefrihet ska försvaras där mänskliga möten med fritt meningsutbyte och kommunikation är en grundsten. Riksteatern och turnerande utställningar ska nå ut i alla delar av länet.

Offentliga stöd ska inte styras av efterfrågan. Kulturpolitiken ska utgå från att demokratiska rättigheter ska vara rättvis, jämställd och jämlik. Därför är det viktigt att de regionala kulturverksamheterna, scenkonst, teater, film, dans, musik, bibliotek, hemslöjd, museum, kulturarv, arkiv, finns i hela länet och utvecklas i nära samarbete med kommuner, föringsliv, studieförbund och fria aktörer. Möten mellan olika konstformer och mellan tradition och förnyelse ska stödjas. Den regionala kulturen ska verksamheter som är öppen för alla, skaparglädje, ökar kunskap och medvetenhet. Kultur förenar människor över gränser, åldrar och bakgrunder. Vi i Vänsterpartiet anser att regionen ska uppmuntra projekt som syftar till att aktivera barn och unga, oavsett ekonomiska eller geografiska förutsättningar. Sådana sociala investeringar bidrar till bättre uppväxtvillkor och bättre hälsa.

Vänsterpartiet vill utveckla möjligheten att skriva ut kulturell verksamhet på recept, så kallad KUR, vid behandling av exempelvis stressrelaterade sjukdomar. Kultur har positiv effekt på upplevd hälsa och behandling av utmattningssyndrom, dessutom bromsar kulturutveckling av demenssjukdomar.

Region Jämtland Härjedalen behöver samarbete med kommunerna för att bibehålla, utveckla och öka utbudet av kulturella aktiviteter, exempelvis inom vård och omsorg. För att bibehålla och utveckla ett levande kulturliv anser vi i Vänsterpartiet att ett redan utarbetat kulturprogram ska beaktas i framtida planeringar. Kulturprogrammet utarbetades i samarbete med länets kommuner.

Regionen ska värna och anlita länets kulturutövare men regionen ska också bjuda in andra nationella och internationella kulturutövare. Det krävs en balansgång för att både erbjuda ett

brett utbud med hög kvalitet, därför är det en fördel att regionen tar stöd av Länskulturen med sin samlade kompetens. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att stärka kulturarbetarnas arbetsvillkor. Kulturen är en viktig del av integrationsarbetet för nyanlända. Att utöva och ta del av olika kulturer är en viktig resurs för länets regionala tillväxt och attraktionskraft. Länets tradition av att vara en mångkulturell mötesplats ska tas tillvara.

Samers rättigheter

Vänsterpartiets mål:

- att Sverige ska skriva under konventionen ILO 169,
- att Gaaltije ges status och finansiering som ett nationellt sydsamiskt kulturcenter.

Samernas rättigheter behöver stärkas inom flera områden. Vänsterpartiet driver på för att Sverige ska skriva under konventionen ILO 169. Regionen ska främja den sydsamiska kulturen. Gaaltije, sydsamiska kulturcentrum spelar en viktig roll för den sydsamiska kulturen i vår region och regionen ska arbeta för att Gaaltije också ska bli ett nationellt resurscenter för sydsamiskt språk och kultur.

Utbildning och kompetensutveckling/-försörjning

Vänsterpartiets mål:

- att i länet utveckla folkbildningen, inklusive studieförbundens verksamhet,
- att öka stödet till och antalet studerande på länets folkhögskolor,
- att utveckla tillgängligheten till universitets- och yrkesutbildningar med distansteknik,
- att förbättra tillgängligheten till länets besöksnäring för personer med funktionsnedsättningar.

Region Jämtland Härjedalen behöver utveckla samarbete med arbetsförmedlingen, universitet/högskola, näringsliv och utbildningar på grundskole- och gymnasienivå för att identifiera behov och initiera utbildningsinsatser. En god tillgång till utbildning av god kvalitet för regionens medborgare är viktigt för framtidens kompetensförsörjning i länet. Regionen behöver utveckla ett gott och tillförlitligt samarbete med bland annat Mittuniversitetet för att förhindra att utbildningar inte genomförs och för att köpa uppdragsutbildningar om så krävs. Goda möjligheter till högre utbildning och kvalificerade yrkesutbildningar liksom satsningar på vuxenutbildning är avgörande för den regionala utvecklingen. Genom att underlätta för olika former av utbildning och kompetensutveckling skapas också plattformar för innovation och företagsutveckling. För att klara kompetensförsörjningen till landsbygden och glesbygd är det viktigt att utveckla distansutbildningar som genomförs med hjälp nätbaserade kurser. Folkhögskolan har i hög grad bidragit till att utvidga och tillvarata demokratiska värden i samhället. Misstron mot samhället tenderar att öka, ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög, många ungdomar förmår eller orkar inte fullfölja sin utbildning. Folkhögskolan ger elever kunskap och bildning men också utrymme att utvecklas i sin roll som samhällsmedborgare. I Region Jämtland Härjedalen är befolkningsminskningen ett växande problem därför är samarbete mellan utbildningssamordnarna och arbetsgivare avgörande både för att ungdomarna ska välja att stanna i länet men också för att fler ska flytta hit.

Region Jämtland Härjedalen har förutsättningar att bedriva god forskning på flera områden. Mittuniversitetet satsar på idrottsforskning och har inrättat ett centrum för idrottsforskning på campus i Östersund. Vidare finns goda möjligheter att bedriva forskning och utveckling inom

friluftsliv/upplevelsenäring/turism, vattenbruk, skog, rehabilitering, vård, omsorg och medicin. Mittuniversitetet bedriver utbildning och forskning på campus i Östersund i områdena socialt arbete, omvårdnad, rehabilitering, folkhälsovetenskap etc. Umeå universitet har i samarbete med de nordligaste regionerna förlagt utbildningsplatser i senare delen av läkarprogrammet i bland annat Region Jämtland Härjedalen. Sådana satsningar ger goda förutsättningar att utveckla medicinsk forskning i regionen.

Integration för ett samhälle med mångfald

Vänsterpartiets mål:

- att regionen genomför språkundervisning och -träning för nyanlända i samverkan med kommun, näringsliv och civilsamhället,
- att regionen ska ta ansvar för och hjälpa människor på flykt,
- att regionen ska arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck.

För Vänsterpartiet innebär integration att föra en inkluderande politik som lägger grunden för ett mer jämlikt samhälle. Vi behöver bli fler i vårt län, inte färre. Regionen har ett växande problem att bemanna den offentliga sektorn med personal med rätt kompetens av god kvalitet. Förutom ordinarie utbildningsvägar för inlands födda är det viktigt att skapa förutsättningar att integrera personer som i vuxen ålder kommer till regionen. För att få tillgång till arbetsmarknaden krävs kunskaper i svenska. De elever som idag går på gymnasiets introduktionsprogram ska därför ha möjlighet att både lära sig ett nytt språk och läsa in grundskolan på kort tid.

Miljö och klimat

Vänsterpartiets mål:

- att klimat- och miljömål ska definieras vid upphandling av varor och tjänster,
- att behovet av resor inom regionens egen verksamhet ska minska,
- att nya fiskodlingar ska vara landbaserade,
- att regionen ska återuppta arbetet med giffri vardag,
- att effektivisera utveckling av förnybar energi, målet ska vara 100 procent förnybar energi senast 2040.

Region Jämtland Härjedalen behöver omgående vidta insatser och bedriva en politik som minskar negativ påverkan på klimatet. Regionen behöver också utveckla strukturer för att ta hand om olyckor och katastrofer som kan vara orsakade av försämrade klimatförhållanden. Klimatförändringen är en följd av en långvarig utarmning av naturresurser tillsammans med en ständig ökning av konsumtionen.

Exploatering och nyttjande av naturresurser ska ske så varsamt som möjligt. Försiktighetsprincipen ska råda. Det betyder bland annat att nya fiskodlingar ska vara landbaserade och att vattnet renas och återanvänds, att Långforsen återställs och att gruvbrytningsplaner i Storsjöbygden stoppas.

Vi i vänsterpartiet anser att regionen behöver återuppta arbetet med giffri vardag i samarbete med Länsstyrelsen och andra kommuner och aktörer i länet. Högt ställda miljökrav är viktigt för att minska risken för förgiftning orsakade av bland annat läkemedelsrester i dricksvatten eller miljögiftiga produkter som används i det dagliga livet. Regionen behöver ta ett ansvar för

en politik som har tydliga folkhälsomål på bland annat rekreation, upplevelser och rehabilitering. Även ren luft, rent vatten och ren jord är förutsättningar för mat av hög kvalitet och behöver därför ingå i folkhälsomålen.

Vänsterpartiet arbetar för att stärka respekten för djur som kännande individer genom att bland annat verka för förbättrad djurhållning och djurskydd.

Vänsterpartiets mål är ett samhälle med 100 procent förnybar energiförsörjning senast 2040. Genom att satsa på en effektivisering av förnybar energi som sol, vind, bio- och geoenergi skapas ett ekologiskt hållbart samhälle. Agenda 2030 ska ligga till grund för allt politiskt arbete oberoende av område. För en förbättrad miljö är det viktigt att den samstämmighetspolitik som slagits fast både inom den svenska utvecklingspolitiken och inom EU och FN får ett mer kraftfullt genomslag.

Finansiering och drift

Sverige aldrig varit rikare trots detta har offentlig sektor en generell resursbrist. De ekonomiska förutsättningarna har blivit allt mer oförutsägbara och villkoren kortsiktiga, vilket försvårar planeringsarbetet. Resursbristerna i kommuner och regioner är inte lika över landet, det råder ojämlikhet. Vi har fattiga och rika kommuner och regioner, skillnaderna ökar.

Det krävs ett större ekonomiskt ansvarstagande och åtgärder på nationell nivå. Det betyder höjda statsbidrag och ett rättvisare skatteutjämningsystem. Sveriges regioner måste få jämlika, stabila och pålitliga ekonomiska planeringsförutsättningar. Landets regioner har inte getts jämlika möjligheter att erbjuda samhällsservice. Det behövs också riktade och generella statsbidrag utanför utjämningsystemet.

Budget 2020

Vänsterpartiets ambition för Region Jämtland Härjedalen är att höja kvaliteten i verksamheterna, i första hand genom varaktigt större skatteintäkter. Jämtlands län är stort och glesbefolkat och har därför högre strukturella kostnader för samhällsviktig infrastruktur. Hälsa- och sjukvården förtjänar att få de resurser som krävs för att arbeta bort vårdköer, öka tillgängligheten, säkra en jämställd och jämlik vård. Det handlar om att förvalta både anställdas och medborgarnas förtroende.

På ett övergripande plan behöver Region Jämtland Härjedalen hamna i ekonomisk balans, genom att gå runt på egna intäkter och inte behöva låna till driften. Regionen kommer att behöva ta upp lån för att göra investeringar i syfte att erbjuda bättre arbets- och vårdmiljöer. Vänsterpartiet ser ett behov av långsiktiga kostnadsminskningar genom ett långtgående förebyggande arbete. För att klara av ekonomin kommer också sökandet av externa medel, inklusive statsbidrag, att vara av största vikt.

Den samhällsservice som Region Jämtland Härjedalen ansvarar för har stor betydelse för länets utveckling. Folkhögskolorna möjliggör det livslånga lärandet. Genom kollektivtrafiken blir det möjligt att bo, studera och arbeta i hela länet. Kulturen ger mening och glädje i tillvaron. Tack vare forskning och utbildningsmöjligheter för regionens personal kan problem och hinder bättre hanteras med nya kunskaper. När samhällsservicen är jämlik och jämställd fungerar den som bäst. Den når ut till alla på lika villkor och jämnar ut människors olika livsförutsättningar. Med säkrad finansiering blir verksamheterna inom regional utveckling en del av en större samhällelig välfärd som går att lita på.

Skattehöjningen som Vänsterpartiet föreslår utgör en krona från 1 januari 2020, vilket motsvarar 278 miljoner kronor i högre skatteintäkter. Det ger möjligheter till bättre finansiering av regionens viktiga verksamheter, samtidigt som det innebär en möjlighet att arbeta bort regionens ekonomiska underskott.

Den bästa möjliga vården

- **Avgifter i vården.** Vårdavgifterna ska hållas låga. Högkostnadsskydd ska ha låga tak både vad gäller besök, medicin, resor och hjälpmedel. En avgiftsfri nivå till distriktssköterska ska införas för att frigöra läkartid. Fler hälsofrämjande och förebyggande undersökningar och behandlingar ska vara avgiftsfria.
- **Psykiatri.** Ungdomspsykiatriska mottagningen ska bevaras och utvecklas. De psykosociala resurserna på hälsocentralerna ska förstärkas.
- **Funktionsnedsättningar och särskilda behov.** Utveckla en hälsocentral med särskild kompetens för människor med funktionsnedsättning och personer med särskilda behov.
- **Förebyggande insatser.** Fler ska få rätt till fotvård efter individuell bedömning. En tjänst som hälsoekonom ska inrättas. Arbetet för att upptäcka, förbättra bemötande och göra rätt insats i samband med mäns våld mot kvinnor ska intensifieras.
- **Primärvård.** Medel ska avsättas för att tillsammans med kommuner utveckla socialpsykiatriska team i hela länet. Mobila vårdteam ska finnas tillgängliga i hela länet inom psykiatri, äldreomsorg och rehabilitering. Kultur på recept ska erbjudas som rehabiliteringsalternativ.

Anställda som trivs på jobbet

- **Attraktiv arbetsgivare.** Satsa på personalen genom löneutveckling, vidareutbildning, kompetensutveckling, karriärvägar, förbättrad arbetsmiljö och försök med förkortad arbetstid med bibehållen lön.
- **Anställdas inflytande.** Ökad transparens och demokratisering i regionens arbets sätt. Tidig och hållbar planering inför sommarperioden för att undvika dyra sommarpaket och hård belastning på personalen. Ändrade arbets sätt med påverkansmöjlighet av arbetsflöden, anpassad arbetsmiljö och schemaläggning.
- **Utbildning för rekrytering.** Regionen ska finansiera specialistutbildning för sjuksköterskor och öka antalet AT-/ST-tjänster.

En långsiktigt hållbar region

- **Höga ambitioner för upphandling.** Miljömässigt hållbart, närproducerat, goda arbetsvillkor och bra djurskydd är viktiga krav som ska ställas när regionen upphandlar varor och tjänster.
- **Användande av ny teknik.** Avståndsberoende teknik ska etableras i större skala, så att många långa resor kan undvikas.
- **Investeringar och reinvesteringar i lokaler.** Hälso- och sjukvårdens lokaler behöver upprustas till modern standard.

En region som lyfter hela länet

- **Kollektivtrafik.** Ytterligare satsningar för kollektivtrafiken krävs, så att biljettpriser kan hållas nere och tillgängligheten hög. Avgiftsfritt ska gälla barn och unga upp till 19 år i behov av färdtjänst på samma sätt som för övriga barn och unga. På sikt ska kollektivtrafiken i sin helhet vara avgiftsfri för alla. När regionen tar över driften i egen regi ska också nya, mer flexibla kollektivtransportlösningar tas fram för glesbebyggda områden.
- **Utbildning.** Folkhögskolorna är en viktig del av kompetensförsörjningen som ska satsas på. FOUI-området ska stärkas så att länet håller hög profil och blir intressant för forskare inom miljö, arbetsmiljö och landsbygdens förutsättningar. Fler lösningar för universitets- och

yrkesutbildningar via distans behöver utvecklas för att trygga länets kompetensförsörjning, både i regionens egen regi och i samverkan med andra aktörer.

- **Samisk kultur.** Den samiska kulturen behöver stärkas och lyftas fram, inte minst mot bakgrund av den tänkta etableringen av Sametingets parlamentsbyggnad i länet. Gaaltije bör ges status och permanent finansiering som ett nationellt sydsamiskt kulturcenter.

Resultatbudget 2020

Nyckeltal

Verksamhetens kostnader:	5 032 mkr
Skatteintäkter:	3 329 mkr
Årets resultat 2020:	0
Nyupplåning:	50 mkr